

ת"ד 6037/12/14 - פרקליטות מחוז ירושלים פלילי נגד מרדכי חנונה

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

ת"ד 6037-12-14 פרקליטות מחוז ירושלים פלילי נ' חנונה
בפני כבוד השופטת שרית זוכוביצקי-אורי

בעניין: פרקליטות מחוז ירושלים פלילי

המאשימה

נגד

מרדכי חנונה

הנאשם

הכרעת דין

החלטתי להרשיע הנאשם במיוחס לו בכתב האישום.

האישום

כתב האישום מייחס לנאשם עבירה של הפקרה אחר פגיעה בניגוד לסעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961 (להלן: "הפקודה")

העובדות שאינן במחלוקת

אין מחלוקת על עובדות כתב האישום לפיהן, ביום 13.6.13 סמוך לשעה 19:30 נהג הנאשם בקטנוע בדרך בית לחם בירושלים מכיוון רחוב הסדנא לרחוב התנופה. סמוך לרחוב דרך בית לחם 111 חצה את הכביש בריצה, ל', יליד 2006 (בן כ- 7 שנים עובר לתאונה) (להלן-"הילד"). הנאשם פגע בילד אשר נפל מתחת לגלגלי הקטנוע ואיבד את הכרתו.

הנאשם שנפל אף הוא מהקטנוע הבחין בפגיעה בילד, המשיך בנסיעה לכיוון רחוב הסדנא מבלי לעצור ולהושיט לו עזרה.

בעקבות התאונה נגרמו לילד חבלות בראש ובפנים וכאבי ראש.

דהיינו אין חולק כי הנאשם היה מעורב בתאונה שבה נפגע אדם, הבחין בפגיעה ולא עצר במקום התאונה ולא הזעיק עזרה.

המחלוקת

המחלוקת בין הצדדים הינה בשאלה משפטית בלבד הנוגעת לבחירת הוראת החיקוק המתאימה לעובדות כתב האישום. לטענת המאשימה יש להאשים את הנאשם בהפקרה אחר פגיעה לפי סעיף 64א(ב) לפקודה. לטענת הנאשם נסיבות התאונה מצדיקות הגשת כתב אישום בעבירה לפי תקנה 144 לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961 (להלן: "התקנות") או לכל היותר בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א(א) לפקודה. לטענת ב"כ הנאשם יש לזכות את הנאשם מחמת הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית של המאשימה ובחירת סעיף אישום חמור ממה שבחרה בנסיבות דומות בתיקים אחרים.

מהלך הדין

ב"כ הנאשם הגיש בקשה לפי סעיפים 74 ו- 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב - 1982 לצורך קבלת רשימת כל התיקים וכתבי האישום שהוגשו בין השנים 2010 ועד 2014 בעבירות לפי תקנה 144 לתקנות התעבורה או בעבירות לפי סעיפים 64א(א) או 64א(ב) לפקודה, ואת ההנחיות לפיהם מחליטה המאשימה כיצד לקבוע את הוראת החיקוק המתאימה.

לטענת המאשימה בעבר לא היו הנחיות אשר בנושא אך מיום 1.1.17 נכנסו לתוקפן הנחיות פרקליט המדינה אשר הסדירו אותו. המאשימה פירטה את הקריטריונים לפיהם נהגו לבחור סעיף אישום לפני כניסת ההנחיות לתוקף.

ביום 19.3.17 קבעתי כי הנאשם הצליח להניח תשתית ראייתית לכאורית לטענותיו בעניין אכיפה בררנית ועם זאת סברתי כי היקף החומר שביקש הינו רב ולא מידתי ומשכך הורתי למאשימה להעביר את כתבי האישום הרלוונטיים בין השנים 2011 ועד 2013 כולל.

בהחלטתי הדגשתי כי גם אם תתקבל הטענה לאכיפה בררנית לא יבוטל האישום שכן אין מדובר בטענה לאכיפה בררנית קלאסית, של הגשת כתב אישום לעומת אי הגשתו.

עוד ציינתי בהחלטתי כי נוכח נסיבות כתב האישום החמורות, שאינן במחלוקת, ההחלטה ליחס לנאשם עבירה של הפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודה הינה על פניה סבירה. עם זאת סברתי כי ככל שהמאשימה לא פעלה באופן שיטתי ומסודר בנושא והגישה כתבי אישום בנסיבות דומות בעבירה לפי תקנה 144 יש מקום לבחון טענת הנאשם לאכיפה בררנית.

עוד הדגשתי בהחלטה יש לבחון הטענה לאכיפה בררנית בין תקנה 144 לתקנות לבין סעיף 64א לפקודה כמכלול, כיוון

שההבחנה בין 64א(א) לבין 64א(ב) הינה על בסיס היסוד הנפשי, כפי שיפורט בהמשך.

המאשימה העבירה לעיונו של ב"כ הנאשם 20 כתבי אישום.

טענות המאשימה

לטענת המאשימה ההבדל בין סעיף 64א(א) לפקודה ל- 64א(ב) לפקודה הוא ביסוד הנפשי אותו ניתן ללמוד גם מדברי ההסבר להצעת החוק. סעיף 64א(א) לפקודה כולל יסוד נפשי של רשלנות "היה עליו לדעת" ולעומתו סעיף 64א(ב) לפקודה שהוא חמור יותר קובעת ידיעה ממש.

לטענתה נסיבות המקרה דנן מתאימות לסעיף 64א(ב) לפקודה שכן הן מעידות על כך שהנאשם היה מודע לפגיעה בילד שאבד את ההכרה.

באשר לתקנה 144 לתקנות טענה המאשימה כי השימוש בו שמור למקרים חריגים כאשר יש נסיבות מקלות במיוחד הן ביחס לחומרת הפגיעה והן ביחס לנסיבות ההפקרה למשל כשמסך ההפקרה קצר והנהג חוזר מיוזמתו למקום התאונה. לטענתה במקרה זה לא מדובר בנסיבות מקלות שכן הנאשם שפגע פגיעה חמורה בילד בן 8 שאבד את הכרתו כתוצאה ממנה הסגיר עצמו למשטרה רק לאחר שעתיים.

טענות הנאשם

טענתו המרכזית של הנאשם היא שמרגע שהודתה המאשימה כי במקרים רלבנטיים דומים הוגשו כתבי אישום בעבירה לפי תקנה 144 לתקנות הנטל עובר למאשימה להוכיח כי המקרים הללו אינם משקפים את אופן פעולתה.

לטענתו כל עוד לא היו קיימות הנחיות סדורות מטעם פרקליט המדינה בנושא אין להניח כי סעיף האישום נבחר באופן אחיד ושוויוני. וכלשונו " בימים ההם אין קריטריונים בישראל, תובע הישר בעיניו יעשה". לגישתו כשיש לקונה בהנחיות יש בהכרח אקראיות באופן קבלת ההחלטות בבחירת סעיף האישום בתיקים שונים.

ב"כ הנאשם הפנה למספר מקרים שלשיטתו מוכיחים אקראיות בבחירת סעיפי האישום במקרים דומים אליהם אתייחס בהמשך. לטענתו העדר הנחיות, העובדה כי אין בידי המאשימה לאסוף נתונים וריבוי רשויות תביעה גורמת כשלעצמה לחוסר שוויונות.

עיון

הנאשם הודה בעובדות כתב האישום. הנאשם לא טען כי הוא נרדף על-ידי המאשימה אלא שמדובר בטעות בשיקול דעת בבחירת סעיף האישום. לפי דוקטרינת "הבטלות היחסית" אין מקום לפעול באופן קיצוני ולבטל את כתב האישום מקום שיש דרך מידתית יותר וצודקת לריפוי הפגם כגון הרשעה בסעיף אישום מתאים יותר. (ראו ע"פ 4909/02 מדינת

ישראל נ' בורביץ, פ"ד נט(6)776

מקבלת אני את טענת המאשימה כי ההבחנה בין סעיף 64א(א) לסעיף 64א(ב) הינה ביסוד הנפשי. כך עולה מנוסח סעיף 64א(א) קובע:

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם או עשוי היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולהזעיק עזרה, דינו - מאסר שלוש שנים."

סעיף 64א(ב) קובע:

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, או עצר כאמור ולא הזעיק עזרה, דינו - מאסר שבע שנים."

ההבחנה בין הסעיפים ברורה. בסעיף קטן (א) מדובר ביסוד נפשי של רשלנות - אי מודעות לעובדה שנפגע אדם או שעשוי היה להיפגע אדם ואילו בסעיף קטן (ב) נדרשת מודעות לרכיבי העבירה ולעובדה שבאודות נפגע אדם. ידיעה כי כתוצאה מהתאונה נפגע אדם מצדיקה החמרה בענישה. עד 3 שנות מאסר בהפקרה שלא מדעת לעומת עד 7 שנות מאסר כשהמדובר בהפקרה מדעת.

בעבר האבחנה בין הסעיפים לא הייתה ביסוד הנפשי אלא בשאלה אם הנסיבות מלמדות כי יתכן ונפגע אדם לעומת נסיבות בהן יש להניח בוודאות כי נפגע אדם. בשני המקרים היסוד הנפשי לנסיבה העובדתית היה זהה - ידע או היה עליו לדעת. (ראו ע"פ 5000/08 סומך נ' מדינת ישראל, מיום 22.3.09).

בתיקון 101 לפקודת התעבורה בצע המחוקק הפרדה ברורה בין סעיף קטן (א) לסעיף קטן (ב), וכך נכתב בדברי ההסבר להצעת החוק (הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס) 104) החמרת הענישה בעבירת ההפקרה (התשע"א 2011, הצ"ח הכנסת, חוברת 394, מיום כ"ו בסיון התשע"א (28.6.11), עמ' 198:

"מוצע בזה לתקן את הסעיף, אשר בניסוחו היום מערבב בין יסודות נפשיים שונים ומבחין בין יסודות עובדתיים שונים הבחנה שבמקרים רבים קשה ליישמה. מן הראוי לקבוע כי עבירת ההפקרה תכלול מדרג התנהגויות וחומרת עונשים בהתאם.

ראשית, מוצע לקבוע עבירה של הפקרה ברשלנות, לגבי נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע או עשוי היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה כדי לעמוד על תוצאותיה ולהזעיק עזרה. העונש על עבירה זו יהיה שלוש שנות מאסר, שהוא העונש המרבי הקבוע היום בחוק העונשין, התשל"ז-1977, על עבירות הרשלנות (סעיף 64א(א) המוצע).

שנית, מוצע לקבוע עבירה אחת של הפקרה שתכלול את ההתנהגויות הקבועות היום בנפרד - אי-עזרה ואי-הגשת עזרה - כך שהעונש שיוטל על נהג המעורב בתאונה שבה נפגע אדם ולא עצר או לא הזעיק

את העזרה המתאימה יהיה שבע שנות מאסר) סעיף 64 א)ב(המוצע). עבירה זו היא עבירה שהיסוד הנפשי הנדרש לה הוא מודעות, הן לטיב ההתנהגות והן להתקיימותן של נסיבות העבירה. יסוד נפשי זה כולל לפי הדין גם עצימת עיניים."

כיום ובעת התאונה שבפני ההפרדה בין הסעיפים הינה ברורה והבסיס לאבחנה הינו היסוד הנפשי.

מעובדות כתב האישום עולה בוודאות כי הנאשם היה מודע לכך שנפגע אדם. הנאשם אשר רכב על קטנוע פגע בילד אשר כתוצאה מהפגיעה נפל תחת גלגלי האופנוע ואבד הכרתו. גם הנאשם עצמו נפל מהקטנוע כתוצאה מהפגיעה. עובדות אלה מצביעות ללא ספק על יסוד נפשי של מודעות, לכל הפחות לפגיעה בילד ולהפקרתו על הכביש כשהוא מחוסר הכרה.

לפיכך צדקה המאשימה כאשר החליטה להגיש כנגד הנאשם כתב אישום בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודה. הגם שלעיתים הגישה המאשימה כתבי אישום לפי 64א(א) מקום שמדובר היה בהפקרה מדעת, אין מקום לתקן עוול בעוול. אם התרשלה המאשימה בבחירת סעיף האישום המתאים בכתבי אישום מסוימים אחרים, אין המסקנה הנכונה הנובעת מכך היא כי יש לתקן את כתב האישום דנן באופן שסעיף האישום לא יהלום את עובדות כתב האישום וזאת כדי להתאים את כתב האישום לכתבי אישום בהם שגתה המאשימה בבחירת סעיף האישום המתאים.

ככלל על המאשימה לבחור בסעיף החוק ההולם ביותר את נסיבות העבירה. כך נקבע בבג"ץ 7195/08 אבו רחמה נ' הפצ"ר, לא פורסם (מיום 1.7.09):

"מצב של פער משמעותי בין תיאור העובדות בכתב האישום לבין סעיף האשמה שנבחר, אשר נועד לשקף את הנורמה הפלילית שהופרה בגין אותן עובדות, עשוי להגיע כדי פגם מהותי בעריכתו של כתב האישום. מדובר בפגם שעניינו בחירת הנורמה הפלילית שנועדה לשקף את מהות העבירה שנעברה בקשר לאירוע עובדתי נתון, ואת מידת חומרתה. הנורמה הפלילית ממקמת את האירוע העובדתי במשבצת הנורמטיבית המתאימה, והעונש הקבוע בצידה של אותה נורמה מגדיר מראש את מידת החומרה שהמחוקק מייחס למעשה ההפרה. בחירת התביעה בסעיף אישום מסוים מבין עבירות חלופיות אפשריות, מקרינה על דרך תפיסתה של התביעה את טיבו של המעשה נשוא האישום, ואת חומרתו היחסית במידרג מידות החומרה של הנורמות שהמחוקק הגדיר במארג הנורמטיבי הפלילי הכולל. כלל יסוד בהכנת כתב אישום הוא כי מבין חלופות אפשריות של סעיפי עבירות, על התביעה לבחור באופציה הנורמטיבית-עונשית ההולמת ביותר את טיבו של האירוע הפלילי, כפי שהוא מתואר בפרשת העובדות בכתב האישום. וכך, פרשת עובדות המתארת ארוע חמור ביותר, המגולמת בסעיף אשמה המבטא נורמה פלילית מתונה וקלה, עשויה להצביע על חוסר מיתאם בין העובדות לבין סעיף האשמה, העלול להגיע כדי פגם מהותי בכתב האישום. מקום שמצויה נורמה פלילית חלופית ההולמת יותר את מערכת העובדות, המבטאת ביתר התאמה את מהות מעשה ההפרה הנטען, יש לבחור בה. חוסר מתאם מהותי כזה בין מערכת העובדות לבין סוג העבירה בו הואשם הנאשם עשוי, בנסיבות מסוימות, קיצוניות במהותן, להצדיק התערבות שיפוטית לתיקון הליקוי."

הרשעת הנאשם בעבירה לסעיף 64א(א) משמעותה להפוך את היוצרות ולהרשיע את הנאשם בסעיף שאינו הולם את עובדות כתב האישום ולכך אין מקום.

ב"כ הנאשם הפנה למספר מקרים המוכיחים לשיטתו שהמאשימה אינה בוחרת בין סעיף 64א(א) לסעיף 64א(ב) על פי היסוד הנפשי.

ת"פ (י-ם) 6466-05-14 **מדינת ישראל נ' סויסה**, אירוע משנת 2012 שבו גרם נאשם שרישיונו נפסל ואף פקע לתאונת דרכים כתוצאה ממנה נפגעו הנוסעים ברכב ונזקקו לטיפול רפואי. הנאשם נמלט מהמקום ואף שיבש הליכי משפט. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום, בין היתר, בעבירה לפי סעיף 64א(א) לפקודה.

ת"ד (י-ם) 5544-12-11 **מדינת ישראל נ' עותמאן**, לא ציית הנאשם לתמרור עצור ולא נתן זכות קדימה לרכב אחר וגרם בכך לתאונה בה נחבל המעורב. הנאשם ברח מן המקום מבלי לעמוד על תוצאות התאונה ושב למקום לאחר שעתים והסגיר עצמו לשוטרים. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום בעבירה לפי סעיף 64א(א) לפקודה.

שני מקרים אלו אינם דומים למקרה שבפני, במובן זה שאין בהם ודאות לגבי הפגיעה במעורבים. מדובר בתאונה שיש להניח כי המעורבים בה נחבלו אך היה על הנאשמים לוודא מצבם ויתכן מאוד כי בהתאם לנסיבות ובשים לב למידת הפגיעה בכלי הרכב לא ניתן להניח ידיעה של ממש. מכתבי האישום ניתן ללמוד כי החבלות לא היו חבלות של ממש ויתכן כי הפגיעה בכלי הרכב לא הייתה קשה ולכן לא ניתן היה להניח יסוד נפשי.

ת"פ (י-ם) 5981-09-16 **מדינת ישראל נ' מונסונגו**, על פי כתב האישום פגעה הנאשמת בנער בן 16 שעבר במעבר חציה. הנער הועף באוויר, נחבל ונגרמו לו שבר וחתך בפנים. הנאשמת לא עצרה ועזבה את מקום התאונה. ב"כ הנאשם טען כי הנאשמת הואשמה בעבירה לפי סעיף 64א(א) אולם עיון בכתב האישום מלמד כי הנאשמת הואשמה בסעיף 64א(ב). יצוין כי מדובר בנסיבות דומות מאוד למקרה שבפני.

ת"ד (י-ם) 6845-03-14 **מדינת ישראל נ' שובל**, ב"כ הנאשם טען כי מדובר בו פגע רכב ברכב אחר שעמד בצד. כתב האישום לא הוגש, אלא גזר הדין בלבד ובו נרשם כי הנאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון בהפקרה ללא ציון הסעיף. לבית המשפט אין גישה לתיק.

ת"ד (פ"ת) 4222-05-13 **מדינת ישראל נ' שמואל**, גרם נהג לא מורשה לנהיגה לתאונה חזיתית וברח מן המקום. בהסדר תוקן סעיף האישום מעבירה לפי סעיף 64א(ב) לעבירה לפי סעיף 64א(א). כפי שצינתי בהחלטתי מיום 19.3.17 השיקולים בהסדרי טיעון הם שונים ועשויים לנבוע, בין היתר, מקושי ראייתי ולכן אין לגזור מהם אכיפה סלקטיבית.

הדברים נכונים גם באשר לתיק ת"ד (י-ם) 7302-11-15 **מדינת ישראל נ' יעקבשוילי**, בו תוקן כתב האישום במסגרת

הסדר טיעון באופן דומה.

מקרים אינם מעידים לטעמי על סטייה של המאשימה מאופן הבחירה המתאים בין הסעיפים 64א(א) לבין (ב) לפי היסוד הנפשי ומשכך אני דוחה את טענת הנאשם בהקשר זה.

אשר על כן אבחן את טענת הנאשם ל"ההגנה מן הצדק" בשל אכיפה בררנית רק על בסיס ההבחנה בין בין סעיף 64א(ב) לעבירה של אי מסירת פרטים לפי תקנה 144 לתקנות התעבורה.

דוקטרינת ההגנה מן הצדק, אכיפה בררנית ונטל ההוכחה

נקבע כי טענת הגנה מן הצדק היא טענה שיש לקבלה במשורה במקום בו יש לתקן עוול ממשי שנעשה כלפי הנאשם במעשיה הנפסדים של רשויות התביעה. אמנם מאז פס"ד יפת (ע"פ 3737/94 **יפת נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 221) בו נקבע כי יש לעשות בטענה זו שימוש מקום שרשויות התביעה פעלו בשרירות וממניעים זרים עד כדי רדיפת הנאשם, רוככו הדרישות ודי ברשלנות של ממש כלפי הנאשם בעצם הגשת האישום או באופן הגשתו אך יחד עם זאת מדובר עדיין במעשים נפסדים כלפי הנאשם באופן שהנאשם נפגע ותחושת הצדק של בית המשפט מזדעקת.

הסמכות לקבוע באילו סעיפי אישום יואשם נאשם נתונה לשיקול דעתה הבלעדי של התביעה. בהקשר זה עומדת לתביעה כרשות שלטונית חזקת התקינות. (ראו ת"פ (רמ') 21768-11-10 **מדינת ישראל נ' צורני**, מיום 5.11.13). על הטוען כנגד סבירות פעולת הרשות הנטל להראות כי נערכה לכאורה הבחנה לא ראויה בין שווים.

לעניין רמת ההוכחה, הנדרשת נקבע בע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פרץ**, מיום 10.9.13, כי כדי לבסס את טענת האכיפה הבררנית, על הנאשם להוכיח:

" כי לאורך זמן ובאופן שיטתי (או קרוב לכך) קיבלו הרשויות המנהליות במקרים דומים החלטות שונות מאלה שנתקבלו במקרה שלו...".

בבג"צ 7195/08 **אבו רחמה נ' מדינת ישראל**, נקבע כי חוסר מתאם מהותי בין מערכת העובדות לסעיף האישום עשוי בנסיבות קיצוניות להצדיק התערבות שיפוטית לתיקון הליקוי.

שיקול הדעת של התביעה צריך להבחן בעקרונות כלליים של המשפט המנהלי, השיקולים צריכים להיות ענייניים, הוגנים ותמי לב. עוד נקבע בפסק דין אבו רחמה כי דווקא השיקולים להעמיד לדין בגין סעיף אישום כזה או אחר נגישים יותר לביקורת שיפוטית.

יחד עם זאת השופט אינו הופך ל"תובע על" ובהפעילו את כלי הביקורת השיפוטי הוא אינו מחליף את שיקול דעתה של התביעה. נוכח האמור הכירו בתי המשפט ב"מתחם אפשרויות סביר" להחלטות התביעה, כאשר התערבותו של בית המשפט שמורה רק למקרים חריגים שבהם נופלת ההחלטה מחוץ למתחם. (ראו ת"פ (י-ם) 37260-08-11 **מדינת**

ישראל נ' סגל, מיום 26.7.12).

בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 766 (להלן: "פס"ד בורוביץ") נקבעו 3 שלבים לבחינת טענת אכיפה בררנית. בשלב הראשון יש לזהות את הפגם שנפל בהחלטת הרשות במנותק משאלת האשמה או החפות. בשלב השני לאחר שזוהה פגם על בית המשפט לבדוק אם בקיום ההליך הפלילי חרף הפגמים יש פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. בשלב השלישי ככל שנקבע כי אכן יש פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות יש לבדוק אם יש אמצעי מתון יותר מביטול כתב האישום כדי לרפא את הפגם.

מן הכלל אל הפרט

האם נפל פגם בהחלטת הרשות

תקנה 144 לתקנות התעבורה קובעת:

"(א) נוהג רכב המעורב בתאונה שכתוצאה ממנה נגדם או נפגע, יפעל לפי הוראות אלה:

(1) יעצור מיד את הרכב במקום התאונה או קרוב אליו ככל האפשר, ולא יזיזו ממקומו אלא אם יש הכרח להשתמש ברכב לצורך ביצוע האמור בפסקה (2) או אם שוטר הרשה את הדבר;

(2) בהתאם לנסיבות המקרה ומקום התאונה, יגיש לכל אדם שנפגע באותה תאונה עזרה מתאימה ובמיוחד -

(א) ידאג למניעת כל נזק נוסף לנפגע;

(ב) יגיש לנפגע עזרה ראשונה שביכלתו להגיש על פי הכשרתו;

(ג) יזעיק למקום התאונה את שירותי ההצלה המקצועיים הנחוצים על פי נסיבות המקרה ובין השאר, אמבולנס, משטרה ומכבי אש;

(ד) ימתין ליד הנפגע עד להגעת שירותי ההצלה המקצועיים;

(ה) במקום שאין אפשרות לפנות את הנפגע באמבולנס ידאג להעברתו ברכב מתאים אחר לתחנת עזרה ראשונה, לבית חולים או לרופא.

(3) ימסור לשוטר, או לאדם שנפגע או לנוהג רכב אחר המעורב באותה תאונה, או לכל נוסע או אדם שהיה בחברתו של הנפגע, את שמו ומענו, את מספר רישיון הנהיגה ומספר הרישום של הרכב שהוא נוהג בו ושם בעליו ומענו, ויציג לפי דרישתם את רישיון הנהיגה, רישיון הרכב או תעודת הביטוח ואת תעודת הזהוית שלו אם היא נמצאת ברשותו וירשה להעתיק כל פרט הרשום בהם;

(4) יודיע מיד ככל האפשר ובאמצעי הקשר המהירים ביותר לתחנת המשטרה הקרובה למקום התאונה על אירועה ויפרט בהודעה את -

(א) שמו ומענו;

(ב) מקום האירוע ומקום הימצאו הוא, ואם ידוע לו - גם שם האדם שנפגע

ולאיזה מקום הועבר לטיפול.

(5) (נמחקה).

(ב) לא יזיז אדם רכב המעורב בתאונה כאמור בתקנת משנה (א), אלא אם הרשהו שוטר לעשות כן, או אם יש הכרח בכך לצורך הגשת עזרה למעורבים בתאונה זו."

תקנה 144 מטילה חובות על מי שמעורב בתאונה וביניהן החובה שלא להזיז את הרכב ולהגיש עזרה לאדם שנפגע.

האבחנה בין תקנה 144 לתקנות לבין על סעיף 64א(ב) לפקודה אינה פשוטה על פניה ולמעשה אינה עולה מפשט לשונו של החוק וכרוכה במדיניות התביעה ופרשנות החוק והיחס בין הסעיפים.

ב"כ הנאשם אינו טוען כי סעיף 64א(ב) אינו הולם את עובדות המקרה וכי במקרים דומים למקרהו של הנאשם הסתפקה המאשימה בהגשת כתב אישום בעבירה לפי תקנה 144 ואין לעשות איפה ואיפה בין המקרים.

כפי שציינתי בהחלטתי מיום 19.3.17 כאשר יש חפיפה בין עבירות, ללא הנחיה מוסדרת של הפרקליטות או התביעה המשטרתית החשש לשוני באופן היישום והפרשנות במקרים דומים גובר. בהעדר כללים עשויה בחירת סעיף האישום להיות מושפעת מתפיסת עולמו של התובע שניסח את כתב האישום אשר עלולה לגרום לשונות.

בעניין דנן פרסם פרקליט המדינה הנחיה רק בשנת 2017, 4 שנים לאחר שהוגש כתב האישום כנגד הנאשם.

עצם העובדה שלא הייתה הנחיה אחת ברורה קודם להנחיית פרקליט המדינה, אינה מחייבת מניה וביה את המסקנה כי הייתה אכיפה בררנית, ועל הנאשם להוכיח כי ישנם פערים משמעותיים בין אופן התנהלות המשטרה והפרקליטות בדרך כלל לבין מקרה דנן.

יצוין כי אין הנחיית פרקליט לגבי כל העבירות ובחירה בין סעיפי האישום בכתב האישום נעשית באופן שגרתי בשיקול דעת הפרקליט או התובע המטפל בתיק לפי לשון החוק והעבירה ההולמת את נסיבות המקרה.

ראוי שבמקרים בהם ישנן מספר עבירות שיכולות להלוך את אותו האירוע ייתן פרקליט המדינה דעתו לעניין ויפרסם הנחיות מסודרות כדי לייצר אחידות בהגשת כתבי אישום. כך נקבע למשל לגבי עבירת של נהיגה הגורמת לסיכון חיים, החמורה יותר מעבירות אחרות של נהיגה בקלות ראש, ברשלנות או נהיגה פוחזת. כך נקבע בע"פ 1214/08 אלעס נ' מדינת ישראל, מיום 15.12.08:

"טענתו האחרונה של בא כוח המערער נוגעת לאופן הבחירה של התביעה בין סעיפי אישום שונים הנוגעים לעבירות נהיגה. בשנים האחרונות התפשטה, בעיקר בדרום הארץ, תופעה של מרדפים המסכנים חיי אדם. לאור זאת עלתה בעבר השאלה האם ניתן להרשיע בגין התנהגות זו בעבירה של סיכון חיים. בעניין אלקורעאן השבנו על כך בחיוב ואף הבענו עמדתנו כי על הערכאות הנמוכות להחמיר את הענישה בגין התנהגות זו על מנת להילחם בתופעה.... עם זאת עמדנו על כך כי מוטב שפרקליטות

המדינה תגבש מדיניות אחידה באשר להגשת כתבי אישום בגין העבירות השונות הנקשרות לתופעה זו הוצגה בפנינו בדיון על-פה הנחיית פרקליט המדינה שנכתבה לאור המלצה זו המגדירה את המבחנים לפיהם יוחלט בכל מקרה ומקרה האם להגיש כתב אישום בגין עבירה של סיכון חיים."

וראו בעניין זה גם בע"פ 3383/05 **אנוואר נ' מדינת ישראל**, מיום 17.4.05. מרגע שיש הנחיית פרקליטות יכול בית המשפט לבחון את החלטת המדינה להעמיד לדין בגין עבירה זו או אחרת לפי הקריטריונים שנקבעו בהנחיות פרקליט המדינה. כך נפסל סעיף אישום בע"פ 106/17 **מסיקה ואח' נ' מדינת ישראל**, מיום 30.1.18 (שאוזכר על-ידי ב"כ הנאשם בסיכומיו) על בסיס אי עמידה בקריטריונים.

עם זאת אין לומר שכל אימת שאין הנחיות כתובות משמע שיש לקונה המחייבת את המסקנה כי קיימת אקראיות בהגשת כתבי האישום. אין לקבל את הגזירה השווה שעשה ב"כ הנאשם מתיק ע"מ 33/98 **התובע הצבאי נ' טור' רם כהן** למקרה דנן. תיק זה נשען על בסיס תיק אחר ע"מ 28/98 שהוכיח טענת האקראיות ביחס לפתיחת תיקים וחקירת מצ"ח במקרים של שימוש בלתי חוקי בנשק, אך פסק הדין בתיק ע"מ 28/98 לא הוגש ולא מצוי במאגרי המידע. אין בפני תשתית עובדתית כיצד הוכחה האקראיות.

גישה לפיה כל אימת שאין הנחיה משמע יש אקראיות, תוביל למדרון חלקלק לפיה אין להניח לעולם חזקת תקינות, ויש להניח לעולם אי-תקינות. אינני מקבלת גישה זו.

אבחנה בין העבירות לפי הנחיות פרקליט המדינה

מהנחיות פרקליט המדינה עולה כי אין לומר בפסקנות כי תקנה 144 לתקנות אינה מהווה חלופה אפשרית בנסיבות דומות. לא יהא זה מוגזם לומר כי ההנחיה כולה נועדה להסדיר את הבחירה בין הגשת כתב אישום בעבירה לפי תקנה 144 לבין עבירת ההפקרה לפי סעיף 64א לפקודה, שכן על פי ההנחיות ניתן לבחור בין סעיפים קטנים א ל-ב שבסעיף 64א לפי לשון החוק, כפי שציינתי לעיל.

מההנחיות עולה כי מקום שבו הנאשם לא היה מודע לפגיעה לא בכוח ולא בפועל כמו בעבירת ההפקרה לפי סעיף 64א, ניתן להסתפק בהעמדה לדין לפי תקנה 144. לפי סעיף 9 להנחיות כדי להכריע באיזו עבירה יואשם הנאשם על התובע לתן דעתו לכלול הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה ובין השאר לנסיבות האירוע, לחומרת הפגיעה, לאופי ההפקרה, למשכה, להתנהלות המפקיר בשעת התאונה ולאחר עזיבתו את מקום התאונה, למידת הפרת החובות שהוטלו על הנהג כמעורב בתאונה עם נפגעים, לביצוען של עבירות נוספות ולמידת שיתוף הפעולה עם גורמי האכיפה. וכך נאמר בסעיף 11 להנחיות:

"במקרה שבו עולה מהראיות כי ההפקרה ארעה בשל איבוד עשתונות רגעי תוך שהמפקיר התעשת תוך

עמוד 10

דקות ספורות, שב לזירת התאונה לצורך הושטת עזרה ופעל בהתאם לשאר חובותיו על פי דין ולא נגרם כל נזק ממשי לנפגע בשל ההפקרה, יטה התובע להעמיד לדין לפי תקנה 144 בלבד, או אף שלא להעמיד לדין כלל.

הגם שלא היו הנחיות פרקליט המדינה בתקופה בה הוגש האישום נגד הנאשם, אין לומר כי במקרה דנן ישנן נסיבות מקלות המצדיקות האשמה בתקנה 144 לפי הנחיות הפרקליטות הקיימות כיום. הנאשם פגע בילד שנותר שרוע על הכביש מחוסר הכרה, הנאשם עצמו שנפל מהאופנוע בעקבות הפגיעה התיישב חזרה על האופנוע ונמלט מהמקום ולא שב אליו. אלמלא רצו הורי הילד אל הכביש עלול היה להתרחש אסון גדול יותר אם חלילה רכב אחר היה פוגע בילד. הנאשם הסגיר עצמו למשטרה כעבור מספר שעות. מדובר באירוע חמור ללא נסיבות מקלות.

על אף שלא היו הנחיות מסודרות עובר להגשת כתב האישום, ראוי לבחון בנוסף ולמען הזהירות אם הפסיקה יצרה הבחנה בין הסעיפים שעשויה ללמד על האופן בו יש לבחור בין הסעיפים.

עמדת הפסיקה לגבי היחס בין העבירות

בפסיקה תוארו הנסיבות ההולמות הרשעה בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב).

בע"פ 12039/04 **אשר נ' מדינת ישראל**, מיום 16.6.05 הורשע נאשם בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב) כאשר על פי הנסיבות פגע עם רכבו באשה שהתפרצה לכביש ונפטרה מפציעה. הנאשם לא הואשם בגרימת התאונה אלא בהפקרתה של המנוחה. בית המשפט קבע:

"העבירה החמורה בה הורשע המערער, שעניינה בהפקרה לאחר פגיעה, קובעת עונש כבד של 9 שנות מאסר בצידה. בכך באה לידי ביטוי השקפת המחוקק אשר להתנהגות המצופה מנהג שפגע באחר, גם אם לא באשמתו וגם במקרים בהם אין בסיוע על ידי הנהג הפוגע כדי להקל על מצבו של הקורבן. עמדתו של המחוקק בהקשר זה הנה ברורה וחד משמעית. המבקש לנהוג בכביש נושא על כתפיו אחריות כבדה. במסגרת זו עליו לעשות כל שביכולתו לשמור על בטיחותם ושלמות גופם של האחרים העושים שימוש בדרך, בין אם כנהגים ובין אם כהולכי רגל. האחריות המוטלת על הנהג אינה מתמצית אך בשמירה על כללי התנועה, אלא זו רחבה יותר וכוללת, בין היתר, הושטת יד למי שנפגע על ידו, גם במקרים בהם הפגיעה אינה כרוכה בביצוע עבירה על ידי הפוגע".

בע"פ 5000/08 **סומך נ' מדינת ישראל**, מיום 22.3.09 נקבע באשר לעבירת ההפקרה:

"העבירה חלה על כל מעורב בתאונה, בלא קשר לשאלת אחריותו לתאונה. הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן

במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומה ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות של אתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה ...

בקובעו עונשים חמורים לעבירת ההפקרה על שתי חלופותיה ביטא המחוקק את גישתו בדבר כובד האחריות המשפטית והמוסרית הרובצת על נהג מעורב בתאונת דרכים, היודע או חייב לדעת, כי אדם עשוי היה להיפגע או בפועל נפגע, לעצור את מכוניתו ולבדוק את תוצאות התאונה, ולהיות נכון להגיש עזרה לנפגע, גם אם הדבר לא היה מועיל עוד להחזיר את הקרבן לחיים, או לא היה מועיל להקל על חומרת פגיעתו. אחריות מוסרית-משפטית זו רחבה בהרבה מעצם החובה להקפיד על כללי התעבורה בכבישים. היא משקפת אחריות המוטלת על מעורב בתאונה להושיט עזרה למי שנפגע ושרוי במצב של חוסר ישע בפגיעתו, בלא קשר הכרחי לשאלת אשמו של הנהג לתאונה."

דברים אלו מחדדים את האשמה המוסרית שיש בעבירת הפקרה שאינה כרוכה רק באי השארת פרטים. גם מקום בו הנאשם לא אשם בעצם קרות התאונה, ואין בעצם הישארותו בזירה כדי להועיל בוודאות למי שנפגע בתאונה התוצאה היא זהה. אם לא נשאר הנאשם במקום התאונה הרי שהפקיר את הנפגע לגורלו וראוי כי יורשע בעבירת הפקרה.

קביעות אלה של בית המשפט צוטטו גם בת"פ (מרכז) 38270-2-11 **מדינת ישראל נ' לוי**, מיום 17.4.13, בו דחה בית המשפט את טענת הנאשם לאכיפה בררנית לפיה ניתן היה להאשים נאשם שפגע בבני זוג במשאיתו וגרם למותם, בעבירה לפי תקנה 144 לתקנות וקבע:

"תכלית החוק, למנוע מקרים כמו זה שבפנינו, משבחר הנאשם לנטוש את זירת התאונה, חרף מודעותו לחומרתה ולעובדה שבגדרה נפגעו בני אדם - הוא נכנס בגדר הוראת החיקוק המחמירה המיוחסת לו".

יצוין כי בעבר היו מקובלות אבחנות של ממש בין תקנה 144 לתקנות לבין סעיף 64א לפקודה. במאמרו "חובות נוהג כלי רכב כלפי נפגע בתאונת דרכים", **משפטים ו' (התשל"ה-התשל"ו)**, עמ' 477-451, מנתח פרופ' ש.ז. פלר את הסעיפים הללו בצד סעיפים נוספים ומצביע על מספר אבחנות ביניהן על בסיס פונקציית המטרה של הסעיף ולאizzo מידת מעורבות בתאונה היא מתייחסת.

לשיטתו תקנה 144 לתקנות נועדה לאפשר את חקירת התאונה באופן שכל המעורבים שנכחו באירוע מחויבים להשאיר את הזירה כמות שהיא וכן לטפל במי שנפגע ממנה או לקרוא לסיוע. סעיף 64א לפקודה לעומת זאת מתייחס לחובה המוסרית שלא להפקיר פצועים לאחר תאונת דרכים ולכן הסעיף מחמיר את הדרישה ואת הענישה בצידה.

במשולב עם פונקציית המטרה יש הבדל בגורם עליו מוטלת החובה. תקנה 144 מטילה חובה על מי ש"מעורב" בתאונה בכל דרך שהיא ולא רק על מי ש"גרם" לתאונה ואילו סעיף 64א לפקודה מתייחסת לנהג שרכבו גרם לתאונה.

בניתוחו המעמיק הסביר פרופ' פלר כי ככל שמדובר רק בהפרת החובה "להגיש עזרה" נכון יהיה להבחין בין תקנה 144

לסעיף 64א רק לפי זיקת המעורב לתאונה. אם מדובר במי שנהג ברכב הפוגע יש להאשימו בסעיף 64א ולא בתקנה 144. בהטעימו כי "אין נורמות אלה מהוות מסגרות חילופיות לשיבוץ אותה מערכת עובדתית" (שם, עמ' 460).

עוד ציין פרופ' פלר כי יש נסיבות שיצדיקו אישום במספר עבירות הן לפי תקנה 144 והן לפי סעיף 64א. כך למשל כאשר אדם הפר לא רק את חובתו כנהג להגיש עזרה לפי סעיף 64א אלא את חובתו להשאיר פרטים לפי תקנה 144. יצוין כי הדבר אפשרי גם לפי סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982:

"בית המשפט רשאי להרשיע נאשם בשל כל אחת מן העבירות שאשמתו בהן נתגלתה מן העובדות שהוכחו לפניו, אך לא יענישנו יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה."

פרופ' פלר הרחיב בנושא משמעות גרימת התאונה בסעיף 64א וניתוחו העלה כי אין מדובר ב"גרם" במובן של אחריות ואשם לקרות התאונה, אלא במובן שהרכב באופן עובדתי גרם לתאונה.

פרופ' פלר ניתח מקרה של תאונה שנגרמה כתוצאה מהתפרצות לכביש של הולך רגל כאשר הנהג לא אשם כלל בתאונה אלא הולך הרגל. במקרה זה כיון שהרכב הוא "הגורם" העובדתי לתאונה ניתן להרשיע את הנהג בעבירה לפי סעיף 64א. [ניתוח זה הוביל לתיקון החוק לאחר פס"ד ע"פ 330/73 אליסוף נ' מדינת ישראל, פ"ד כח(1)212]

לא ברור עד כמה הניתוח דלעיל עודו אפשרי נוכח תיקון סעיף 64א לפקודה בשנת 1979 (חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 15), התש"ם - 1979, ס"ח 22), במסגרתו שונתה הרישא מ "נוהג רכב שתוך נהיגה גרם לתאונה" ל- "נוהג רכב המעורב בתאונה" בדומה לנוסח של תקנה 144, אלא שמטרת המחוקק דאז הייתה לשנות את קביעת בית המשפט העליון כי יש צורך באשמה בגרם התאונה כדי להרשיע בעבירת הפקרה.

הדברים עולים גם מדברי ההסבר של הצעת החוק: **"סעיף זה נוקט לשון ובית המשפט מפרש את הדיבור 'גרם לתאונה' על דרך הצמצום לאמור שהחובה חלה על מי שהתאונה נגרמה ברשלנותו ולא ברשלנות זולתו. מן הראוי שייקבע כי כל נוהג רכב המעורב בתאונה יהיה חייב להגיש עזרה לנפגע בתאונה"**. (ה"ח תשל"ט מס' 1369 עמ' 156, 164).

משכך ראוי להמשיך ולבצע את ההבחנה שקדמה לתיקון החוק. ועם זאת, זהות המילים המתארות את מי שחלה עליו החובה הובילה לדואליות שבין הסעיפים ולמעשה לקושי שהעלה ב"כ הנאשם בקביעת סעיף האישום ההולם.

(ש.ז. פלר עמד על קשיים אלו, בספרו "יסודות בדיני עונשין" כרך א', תשמ"ד 382-383 וראו גם בע"פ 1977/05 גולה נ' מדינת ישראל, מיום 2.11.06)

לפי הניתוח כאמור המקרה שבפני בא בגדרו של סעיף 64א לפקודה ולא בגדרה של תקנה 144 לתקנות הן על בסיס פונקציית המטרה והן לפי מידת המעורבות. כתב האישום שהוגש כנגד הנאשם שפגע בילד שהתפרץ לכביש לא מייחס לו אחריות לתאונה אך אין חולק כי אופנועו הוא שפגע בילד. האישום מבקש לאכוף את החובה המוסרית שלא להפקיר את הילד השוכב על הכביש כשהוא מחוסר הכרה ולא רק את הפרת החובה של מסירת פרטים. לא די בתקנה 144

שמסקפת פונקציית מטרה נפרדת מסעיף 64א וכשהנאשם הוא לא רק "מעורב" כפשוטו בתאונה אלא הגורם לה.

אצטט מדברי כב' השופט מ' חשין ברע"פ 3626/01 **ויצמן נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 187, 198 (להלן: "**פס"ד ויצמן**");

"עבירת ההפקרה אחרי פגיעה עבירה קשה היא; לא עוד אלא שעבירה היא הפוקדת עצמה עם העבירות שיש בהן כיעור. הנה זה שרוע על הכביש, מתבוסס בדמו, אדם שזה עתה נפגע בתאונה שהנהג היה מעורב בה - אדם שאפשר ניתן לעזור לו, אפשר ניתן להצילו - ותחת אשר יעצור ויושיט עזרה לפגוע, לוחץ הנהג על דוושת ההאצה ובורח מן הזירה למלט נפשו מחיוב בעונשין. חומרה וכיעור אלה שבמעשה הנהג הביאו לבריאתה של העבירה ולקביעת עונש חמור בצדה: תשע שנות מאסר."

הרשעה בעבירת ההפקרה במקום בעבירה של אי השארת פרטים חוטאת לעובדות האישום ולמטרת המחקק המבקש להתמודד עם התופעה המסוכנת והבלתי מוסרית של הפקרת נפגעי תאונות הדרכים.

יודגש כי מאז פרסומו של מאמרו של פרופ' פלר תוקן החוק כאמור בעקבות חלק מהערותיו, אך ניתוחו של עבירות ההפקרה ואי השארת הפרטים התקבל גם בפסיקה. [ראו למשל: פס"ד ויצמן, ע"פ 1977/05 **גולה נ' מדינת ישראל**, מיום 2.11.06 וע"פ 2247/10 **ימיני נ' מדינת ישראל**, פד סד(2) 666]

מהאמור הגעתי לכלל מסקנה כי סעיף 64א לפקודה ולא תקנה 144 לתקנות מתאים לעובדות כתב האישום ומסקף את חומרתן של הנסיבות.

גם מהפסיקה עולה כי הנסיבות המתוארות בכתב האישום מצדיקות העמדה לדין בסעיף 64א המחמיר יותר ולא די בתקנה 144. משכך לו הייתה המאשימה מייחסת לנאשם עבירה לפי תקנה 144 בלבד, מדובר היה בשגגה ובעיוות.

כאמור, גם לפי הנחיית פרקליט המדינה התקפות כיום שאינן דנות בפונקציית המטרה או בסוג המעורב אלא בחומרת המקרה, וגם בהנחה שאלו לא היו נורמות מחייבות בפרקליטות אין מדובר בנסיבות מקלות וחריגות המצדיקות את העמדה לדין בתקנה 144 לתקנות.

בנסיבות המקרה שלפני על פיהן הנאשם שהבחין בילד שנפל תחת אופנועו, שוכב מחוסר הכרה על הכביש, נמלט ממקום התאונה מבלי ששב על עקבותיו, לא לאחר מספר דקות או שעות (אלא רק הסגיר עצמו למשטרה בערב לאחר המקרה) ומבלי שהזעיק עזרה אינו מקרה מקל המצדיק חריגה מהכלל של שימוש בסעיף 64א(א) לפקודה והעמדה לדין על תקנה 144 בלבד.

פועל יוצא מהאמור הוא שבמסגרת טענתו לאכיפה בדרנית, צריך הנאשם להוכיח כי פעמים רבות ובאופן שיטתי וסדרתי שגתה המאשימה והעמידה לדין נאשמים בנסיבות דומות בעבירה לפי תקנה 144. הצורך בהוכחת השגיאות באופן

שיטתי, חשוב במיוחד מקום שבו פעלה המאשימה לפי עמדת בית המשפט לפי עקרונות הצדק והמוסר במקרה דנן. שכן אין מתקנים עוול בעוול אחר.

האם עלה בידי הנאשם להוכיח את האכיפה הבררנית

במקרה דנן לא טען הנאשם כי הוא הופלה אל מול נאשמים אחרים משיקולים לא ענייניים או בכוונת זדון, אלא כתוצאה מחוסר אחידות בהגשת כתבי אישום הנובעת לטענתו מכך שהנושא לא הוסדר עד לנוהל פרקליט המדינה שפורסם לאחרונה. לטענתו בכל מחוז היו נהלים אחרים ופרשנויות שונות אשר הובילו לחוסר אחידות בקביעת העבירות בהן יואשמו נאשמים בכתבי אישום אף אם הנסיבות בהן דומות. כדי להוכיח את טענתו טען ראשית לחסר בהנחיות בנושא ושנית הביא מספר דוגמאות מתיקים שונים אותם השווה לתיק דנן.

המאשימה העבירה לידי ב"כ הנאשם 20 תיקים בלבד. לטענת ב"כ המאשימה לא עלה בידה למצוא תיקים נוספים, עם זאת הסכימה לצורך הדיון להניח כי היו תיקים שבהם במקרים דומים הוגשו מחמת הטעות כתבי אישום עם סעיף עבירה פחות חמור.

בהחלטתי מיום 19.3.17 בחנתי מספר תיקים אליהם הפנה הנאשם אשר לטענתו מעידים על אכיפה בררנית. לאחר בחינת התיקים אכן תמהתי על הגשת כתב אישום בעבירה של אי מסירת פרטים במקום עבירת הפקרה בתיק אחד בלבד (הוא תד-י-ם) 7987-11-14 **מדינת ישראל נ' גית**. בתי זה יוחסה לנאשם שחצה את הצומת ברמזור אדום והתנגש ברכב שבו נפצעה הנהגת באורח קשה ונמלט מהמקום עבירה של אי מסירת פרטים. סבורה אני כי במקרה זה אכן שגתה המאשימה כאשר הסתפקה בסעיף אישום לפי תקנה 144 והנסיבות הצדיקו ייחוס סעיף של הפקרה.

בסיכומי הפנה ב"כ הנאשם לשני תיקים נוספים בהם הוגשו כתבי אישום בעבירה של אי מסירת פרטים בלבד מקום שהיה צריך להגיש כתב אישום בגין עבירה של הפקרה.

בעפ"ת (חי') 19187-01-13 **ויטקובסקי נ' מדינת ישראל**, נסע הנאשם אחורנית בחניון ופגע בשתי הולכות רגל שנפלו ארצה, צעקו עליו וברחו והואשם בעבירה של אי מסירת פרטים בלבד. מקריאת פסק דינו של בית המשפט המחוזי עולה כי אין חולק שהנאשם יצא מהרכב ושאל את הנשים "מה קרה?" וככל הנראה הן ענו לו בצעקות, ואז נמלט מהמקום. הנאשם טען כי ראה שמצבן טוב ולכן עזב. מבלי להפחית בחומרת המעשים, נסיבות אלו אינן חמורות כשל עבירת ההפקרה היות ויצא מרכבו ושאל לשלומן והן הגיבו כלפיו בצעקות. לתיק זה התייחסתי גם בהחלטתי מיום 19.3.17.

בת"ד (חי') 3332-10-14 **מדינת ישראל נ' אסדי**, גרם הנאשם לתאונת דרכים בשל אי שמירת מרחק והדף את הרכב לפניו על רכב אחר. הנהגת נחבלה וכלי הרכב ניזוקו. הנאשם לא עמד במקום על תוצאות התאונה. מבלי להפחית בחומרת האירועים סבורה אני כי מדובר במקרה חמור הרבה פחות ממקרה דנן. כמו כן אין המדובר בהולך רגל.

ב"כ הנאשם לא הוכיח כל ועיקר את טענתו בדבר אכיפה בררנית. התיק היחיד בו הוכח כי שגתה המאשימה באופן ממשי הוא ת"ד (י-ם) 7987-11-14 האמור, אך לא די בתיק אחד כדי להוכיח אכיפה בררנית באופן שיטתי, או אקראיות בבחירת סעיפי האישום על-ידי המאשימה. גם אם היה בכך די כדי להצדיק קבלת בקשתו לעיין בכתבי האישום. לא די בהצגת המאשימה כי לצורך העניין יתכן והיו מקרים נוספים בהם שגתה המאשימה. הנחת מוצא שהיו טעויות בעבר אינה מוכיחה כי הייתה אקראיות בבחירת סעיפי האישום באופן שיטתי.

משלא הוכח כל פגם בהליך אין אנו נדרשים לשלושת שלבי הבחינה שנקבעו בפס"ד בורוביץ, ואני דוחה טענה זו על הסף משלא הוכח כי נפל פגם בהחלטת הרשות. נחה דעתי כי החריגים לכלל היו המקרים בהם שגתה המאשימה ואילו הכלל הוא שלא שגתה.

למען הזהירות ייאמר, כי ככל שאמנם היה מתגלה פגם בהתנהלות הרשות ואכיפה בררנית הרי נוכח התאמת העבירה לפי סעיף 64א(ב) לעובדות כתב האישום, עדיין קשה לומר כי ניתן היה לעבור את המשוכה השנייה לפי פס"ד בורוביץ כי הפגם היה עולה כדי תחושת פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, היות וכאמור נסיבות המקרה שבפני חמורות מאוד ומצדיקות את שימוש בסעיף 64א(ב) לפקודה.

משכך אני דוחה את טענות הנאשם בדבר אכיפה בררנית.

נוכח הודאת הנאשם בעובדות המיוחסות לו בכתב האישום אני מרשיעה אותו בעבירה שיוחסה לו בעבירת הפקרה לפי 64א(ב) לפקודה.

ניתנה היום, ג' אדר תשע"ח, 18 פברואר 2018, במעמד הצדדים.